

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Чумак Л. Ф., Сошенко І. В.

Сьогодні ступінь багатства та процвітання поставлено у залежність від спроможності країни створювати та використовувати знання, у першу чергу, наукові ідеї, інновації та нові технології.

На тлі розвитку світового господарства Україна дуже відстає в аспекті розвитку високих технологій та включення її в глобальний високотехнологічний обмін. За останні роки інноваційною діяльністю не займалися більше ніж 80% від загальної кількості промислових підприємств України; знизився технологічний і технічний рівень розробок.

Підвищення конкурентоспроможності українських підприємств і виробленої ними продукції неможливі без здійснення інвестицій в інноваційний розвиток. Виявлені ринкові можливості інноваційного розвитку у багатьох випадках не вдається реалізувати саме через відсутність або недостачу необхідних обсягів інвестиційних ресурсів.

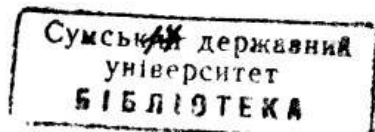
Аналіз джерел фінансування інноваційних заходів підприємств України за останні роки засвідчив, що із загальної суми використаних на інноваційні цілі фінансових ресурсів майже 60 – 70% становили власні кошти підприємств, фінансування з державного бюджету дорівнювало 2 – 4%, кредитні ресурси становили 2 – 3%, кошти інвесторів – 1 – 2%.

Структура фінансування інновацій в Сумській області за останні роки була такою: власні кошти підприємств – приблизно 90,9%, кредити – 7,6%, інші джерела – 1,5%.

Багато вітчизняних підприємницьких структур мають досить значні можливості самофінансування інновацій. Проте ці можливості існують тільки потенційно, тому що недосконалість кредитно-фінансової системи, нестабільна податкова система, загальна нестабільність економіки держави і т. п. перешкоджають їх реалізації, змушуючи багатьох іти у «тіньову економіку».

Для активізації цього джерела у вітчизняній економіці необхідна розробка відповідної законодавчої бази, у першу чергу, удосконалення податкового законодавства. Аналізуючи зарубіжний досвід, слід зазначити, що стимулювання інвестиційних процесів методами

НАС

податкової та кредитної політики дозволяє підвищити конкурентоспроможність економіки в цілому.

З метою залучення зарубіжних інвесторів до участі в інноваційних проектах необхідно вжити заходів із поліпшення загальних умов інвестування в економіку України, створення законодавчих норм, однакових для вітчизняних та зарубіжних інвесторів.

Незважаючи на позитивні тенденції в банківській сфері, які спостерігаються останніми роками, банківська система не готова до здійснення фінансування інноваційних проектів повною мірою. Їхня участь у фінансуванні інноваційних проектів обмежується, в основному, невеликими проектами. Причинами, що заважають українським банкам здійснювати в значних масштабах проектне фінансування, є нестабільність вітчизняної економіки, відсутність у банків достатніх резервів, висока заборгованість українських підприємств, відсутність досвіду при фінансуванні інноваційних проектів. Залучення комерційних банків до фінансового забезпечення інноваційної діяльності можливо лише за впровадження механізмів, які здатні зацікавити банки у здійсненні довгострокового кредитування інноваційних проектів. Наприклад, запровадження системи страхування довгострокового кредитування; надання банкам можливості використовувати разом із кредитованим підприємством результатів інноваційної діяльності.

Одним із дієвих механізмів залучення ресурсів для фінансування інноваційної діяльності є венчурний бізнес. Для вітчизняної економіки даний механізм інвестування може виявитися дуже ефективним унаслідок наявності високого наукового та кадрового потенціалу. Венчурне фінансування надасть можливість швидше виводити на ринок нову продукцію, дозволить оперативно та з меншими витратами перебудувати систему виробництва і збуту, гнучко реагувати на зміну умов середовища господарювання.

Отже, потреба в інвестиціях для фінансування інноваційного процесу величезна. Завдяки інвестиціям підприємства зможуть налагодити виробництво конкурентоспроможної та імпортозамінючої продукції, що дозволить їм стати більш прибутковими. Проте навіть найдосконаліші засоби державної підтримки інноваційної діяльності виявлятимуть свою неефективність у разі збереження в країні середовища, несприятливого для розвитку і поширення інновацій.